

MICHAEL ZADOORIAN

Een onvergetelijke reis

Vertaling Karst Dalmijn

HarperCollins

Voor dit boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC™ om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2009 Michael Zadoorian
Oorspronkelijke titel: *The Leisure Seeker*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2018 HarperCollins Holland
Vertaling: Karst Dalmijn
Omslagontwerp: Véronique Cornelissen
Omslagbeeld: © Sony Pictures Classics, Indiana Production and Rai Cinema
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest
Druk: Wöhrmann BV, Zutphen

ISBN 978 94 027 0115 9
ISBN 978 94 027 5532 9 (e-book)
NUR 302
Eerste druk januari 2018

Oorspronkelijke Nederlandse uitgave verschenen bij Uitgeverij Archipel, Amsterdam
Originele uitgave verschenen bij HarperCollins Publishers LLC, New York, U.S.A.
Deze uitgave is uitgegeven in samenwerking met HarperCollins Publishers LLC
HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises Limited
® en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver.
Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

1 Michigan

We zijn toeristen.

Ik heb me daar sinds kort mee verzoend. Mijn man en ik hebben nooit gereisd om onze horizon te verbreden. We reisden om plezier te maken: Weeki Wachee, Gatlinburg, South of the Border, Lake George, Rock City, Wall Drug. We hebben zwemmende varkens en paarden gezien, een Russisch paleis met mais bedekt, jonge meisjes die onder water Pepsi dronken uit de *seven-ounce*-fles, London Bridge midden in een woestijn, een kaketoet die over een strak koord fietst.

Ik denk dat we het altijd hebben geweten.

Deze tocht, onze laatste, werd heel toepasselijk op het laatste moment gepland, de luxe van de gepensioneerde. Hoewel iedereen, zowel artsen als kinderen, ons verbood te gaan, ben ik blij dat ik de beslissing heb genomen. 'Ik raad je sterk af om te reizen, Ella,' had dokter Tomaszewski gezegd – één uit de eindeloze reeks artsen die me tegenwoordig behandelen – toen ik liet doorschemeren dat mijn man en ik misschien een reis gingen maken. Toen ik terloops tegen mijn dochter het voornemen opperde er een weekendje tussenuit te gaan, gebruikte ze een toon die men gewoonlijk reserveert voor een ongehoorzame pup – 'Nee!'

Maar John en ik hadden meer dan ooit behoefte aan vakantie. De artsen wilden me trouwens alleen maar in hun buurt hebben om hun onderzoeken op me los te laten, me met hun ijskoude instrumenten te prikken en donkere plekken in me te ontdekken. Ze hebben al een heleboel van dat soort dingen gedaan. En hoewel de kinderen gewoon bezorgd zijn over ons welzijn, is het eigenlijk niet hun zaak. Een duurzame volmacht betekent nog niet dat je alles kunt bepalen.

Je kunt je misschien inderdaad afvragen of dit wel zo'n goed idee is. Twee door pech achtervolgde ouwe sokken die een tocht dwars door het land gaan maken, de een met meer kwalen dan een ontwikkelings-

land, de ander zo dement dat hij niet eens meer weet welke dag van de week het is.

Doe niet zo stupide. Natuurlijk is het geen goed idee.

Het verhaal gaat dat Ambrose Bierce – wiens griezilverhalen ik als jong meisje verslond – toen hij begin zeventig was het besluit nam dat hij simpelweg naar Mexico zou verkassen. Hij schreef: ‘Natuurlijk is het mogelijk, zelfs waarschijnlijk, dat ik niet terugkeer. Want dit zijn vreemde landen, waar van alles gebeurt.’ Hij schreef ook: ‘Het is altijd nog beter dan ouderdom, ziekte of een val van de keldertrap.’ Sprekend als iemand die met alle drie ervaring heeft, stem ik van harte in met die goeie ouwe Ambrose.

Simpel gesteld: we hadden niets te verliezen. Dus besloot ik actie te ondernemen. Onze kleine Leisure Seeker-camper was reisklaar. Al sinds ons pensioen was dat zo. Nadat ik mijn kinderen had verzekerd dat een vakantie inderdaad uitgesloten was, kidnapte ik mijn man John en smeerden we hem naar Disneyland. Dat is de plek waar we vroeger met onze kinderen naartoe gingen, dus gaan we daar liever heen dan naar het andere park. Tenslotte lijken we in deze fase van ons leven meer op kinderen dan ooit. Vooral John.

Vanuit Detroit en omgeving, waar we al ons hele leven wonen, rijden we in westelijke richting dwars door de staat. Tot dusver is het een heerlijk tochtje, vredig en kalm. Terwijl de mijlen ons wegsleuren van ons oude ik, zorgt de luchtstroom van mijn tochtraampje voor een fluwelen gesuis. De geest is helder, pijnen verminderen en zorgen verdwijnen – voor een paar uur in ieder geval. John zegt geen woord, maar lijkt heel tevreden achter het stuur. Hij heeft een van zijn rustige dagen.

Na ongeveer drie uur stoppen we in een kleine vakantieplaats die zichzelf afficheert als kunstenaarskolonie. Als je het eigenlijke stadje binnenkomt, passeer je een schilderspalet ter grootte van een pierenbadje, dat omgeven wordt door altijd groene vegetatie. Ernaast staat een bord:

SAUGATUCK

Hier hebben we zestig jaar geleden onze wittebroodsdagen doorgebracht – in het pension van mevrouw Miller, dat al heel lang geleden is afgebrand. We waren gekomen met de Greyhoundbus. Dat was onze huwelijksreis: met de bus naar het westen van Michigan. Meer konden we ons niet veroorloven, maar het was opwindend genoeg voor ons. Het is mooi als je met weinig tevreden kunt zijn.

Na ons te hebben aangemeld bij de campingbeheerder maken we, voor zover ik daartoe in staat ben, samen een wandeling door het stadje om te genieten van wat er nog rest van de middag. Ik ben heel blij hier na zoveel jaren weer met mijn man te zijn. Het is minstens dertig jaar geleden dat we hier voor het laatst waren. Ik ben verbaasd als ik zie dat het plaatsje niet erg veranderd is: veel banketbakkers, kunstgaleries, ijs-salons en winkels van vroeger. Het park bevindt zich nog op de plek die ik me herinner. Veel van de oude gebouwen staan er nog steeds en zijn in goede staat. Ik ben verbaasd dat het stadsbestuur niet de behoefte heeft gevoeld om alles tegen de vlakke te gooien en nieuwbouw te plegen. Ze moeten hebben beseft dat mensen die op vakantie zijn juist terug willen keren naar een plek die vertrouwd voelt, die hun nog steeds het gevoel geeft alsof hij van hen is, ook al is het maar voor korte tijd.

John en ik zitten op een bankje in Main Street, waar de herfstlucht zwaar is van de geur van warme karamel. We kijken naar de gezinnen die voorbijlopen. Allemaal dragen ze shorts en sweatshirts, eten ijs-hoorntjes en babbelen erop los. Hun lach is donker en loom, de ontspannen stemmen van mensen op vakantie.

‘Dit is leuk,’ zegt John, zijn eerste woorden sinds we hier zijn. ‘Zijn we thuis?’

‘Nee, maar het is leuk,’ zeg ik.

John vraagt altijd of iets thuis is. Vooral sinds ongeveer een jaar, toen hij achteruit begon te gaan. De problemen met zijn geheugen zijn vier jaar geleden begonnen, hoewel er al eerder signalen waren. Bij hem is het een geleidelijk proces geweest; mijn problemen zijn van veel recenter datum. Men heeft me verteld dat we mazzel hebben, maar zo voelt het niet. Wat zijn verstand aangaat: eerst werden de hoeken van het schoolbord langzaam uitgewist, daarna de randen en de randen

van de randen, waardoor er een cirkel ontstond die steeds kleiner werd, alvorens uiteindelijk in zichzelf te verdwijnen. Wat overbleef waren slechts hier en daar wat herinneringsvlekken, plekken waar de bordenwisser niet volledig zijn werk had gedaan, herinneringen die ik telkens opnieuw moet horen. Een enkele keer weet hij voldoende om te beseffen dat hij veel van ons leven samen is vergeten. Maar die momenten komen tegenwoordig steeds minder voor. Heel af en toe krijgt hij een woedeaanval vanwege zijn vergeetachtigheid, en dat montert me op, want het betekent dat hij nog aan deze kant is, hier bij mij. Het grootste deel van de tijd is hij dat niet. Het geeft niet. Ik ben de hoeder van de herinneringen.

's Avonds slaapt John verrassend goed, maar ik doe bijna geen oog dicht. In plaats daarvan blijf ik op, lees wat en kijk naar een of ander dom praatprogramma op ons kleine accu-tv'tje. Mijn enige gezelschap is mijn pruik op zijn hoofd van piepschuim. We zitten met zijn tweeën in het blauwe halfduister en ik luister naar Jack Leno onder het geronk van John en zijn neusamandelen. Het maakt niet uit. Ik kan toch niet langer dan een paar uur doezelen en hinderen doet het me zelden. Tegenwoordig heb ik het gevoel dat slapen een luxe is die ik me nauwelijks kan veroorloven.

John heeft zijn portefeuille, muntgeld en sleutels op de tafel laten liggen, net als hij thuis doet. Ik pak de zware, blokvormige billfold, waarvan het leer uitgeslagen is van het zweet, en maak hem open. Hij verspreidt een mossige geur en maakt een pekkig geluid als ik hem snel doorkijk. De portefeuille is een warboel. Zo stel ik me zijn herseen voor. Alles door elkaar heen en verkleefd, verknoopt op de manier die ik heb gezien in de folders in de wachtkamers van de artsen. Erin vind ik met onleesbare krabbels bevlekte papiertjes, visitekaartjes van mensen die allang dood zijn, een reservesleutel van een auto die we al vijf jaar geleden hebben verkocht, oude Aetna- en Medicarepasjes naast de nieuwe. Ik ben er zeker van dat hij het ding al zo'n tien jaar niet heeft uitgemest. Ik begrijp niet hoe het hem lukt erop te zitten. Geen wonder dat hij altijd last van zijn rug heeft.

Ik schuif mijn vingers in een van de vakjes en vind een stuk papier dat tweemaal dubbelgevouwen is. In tegenstelling tot al het andere, ziet het er niet uit alsof het daar altijd gezeten heeft. Ik vouw het open en zie dat het een foto is die ergens uit is gescheurd. Op het eerste gezicht lijkt het een familiefoto – mensen die zich hebben verzameld voor een gebouw – maar niemand van de mensen op de foto komt me bekend voor. Wanneer ik de beschadigde rand aan de onderkant gladstrijk, zie ik een bijschrift:

VAN JULLIE VRIENDEN
BIJ PUBLISHERS CLEARING HOUSE!

Hier moet ik vermelden dat we doodgegooid worden met post van dit bedrijf. In een vroeg stadium van zijn ziekte was John geobsedeerd door de sweepstakes van Publishers Clearing House. Hij deed altijd mee aan hun prijsvragen, waarbij hij zich per ongeluk abonneerde op tijdschriften die we niet nodig hadden: *Teen People*, *Off-Reader*, *Modern Ferret*. Al heel snel stuurden die rotzakken ons drie brieven per week. Later werd het almaar moeilijker voor John om de deelnemersvoorwaarden te snappen en begonnen de geopende en half bestudeerde brieven zich op te stapelen.

Het duurt even, maar uiteindelijk begrijp ik waarom John deze foto in zijn portefeuille heeft. Hij denkt dat het een foto van zijn eigen familie is! Ik begin te lachen. Ik lach zo hard dat ik bang ben dat ik hem wakker maak. Ik lach me letterlijk tranen.

Dan scheur ik de foto in wel honderd snippers.

2 Indiana

We gaan vroeg van start en rijden in het halfduister over de *interstate* door Indiana naar Chicago, waar we Route 66 zullen nemen bij zijn officiële startpunt. Over het algemeen mijden we grote steden angstvallig. Het zijn gevaarlijke plaatsen als je oud bent. Je kunt het tempo simpelweg niet bijhouden en wordt meteen platgereden – onthoud dat. Maar het is zondagmorgen en de verkeersdrukke is minimaal. Toch passeren lawaaiige vrachtwagens met oplegger ons knarsend en puffend met vijfenzeventig à tachtig mijl per uur of sneller. Maar John is onverstoortbaar.

Hoewel zijn verstand langzaam verdwijnt, rijdt hij nog steeds uitstekend auto. Ik moet denken aan Dustin Hoffman in de film *Rain Man*. Misschien komt het door al onze autotochten van vroeger, of omdat hij al vanaf zijn dertiende rijdt, maar ik denk niet dat hij ooit zal vergeten hoe hij moet rijden. Hoe dan ook, als je een lange rit maakt is het zodra je in het ritme zit alleen een kwestie van richting (mijn taak: baas over de kaarten), het vermijden van die plotselinge, onverwachte uitritten en op je hoede zijn voor het gevaar dat plotseling opduikt in je spiegel.

Zonder waarschuwing vooraf wordt de lucht grijs en dof. Metaalgieterijen en fabrieken schemeren in de verte, onder een sluier van vuile nevel.

John fronst, draait zich naar me toe en zegt: ‘Heb je een wind gelaten?’

‘Nee,’ zeg ik. ‘We rijden gewoon door Gary.’

3 Illinois

Het is niet druk op de Dan Ryan Highway als we Chicago uit zijn, maar iedereen rijdt veel te hard. John probeert op de rechterrijstrook te blijven, maar voortdurend komen er stroken bij of gaan er stroken af. Ik heb er spijt van dat we niet simpelweg bij Joliet Route 66 heb genomen, zoals ik oorspronkelijk van plan was. Het komt gewoon omdat iets in me deze tocht helemaal vanaf het begin tot het einde wil maken.

Onofficieel begint Route 66 meteen bij Lake Michigan, bij Jackson en Lake Shore Drive, dat we zonder veel moeite vinden. Het is moeilijker om het startpunt van de officiële Route 66 bij Adams en Michigan te vinden. Wanneer we het bord eindelijk zien, laat ik John de camper stoppen aan de kant van de weg. Op een werkdag zouden we dit nooit kunnen doen, maar vandaag is deze weg uitgestorven.

BEGIN HISTORIC ILLINOIS U.S. 66 ROUTE

Ik leun uit het portierraam om beter te kunnen zien, maar ik stap niet uit. Mijn pruik zou niet bestand zijn tegen deze wind. Hij zou in een mum van tijd naar Adams rollen als buitelkruid.

‘Dit is het,’ zeg ik tegen John.

‘*Yes sir,*’ zegt hij enthousiast. Ik ben er niet zeker van of hij begrijpt wat we aan het doen zijn.

Ik gids ons door Adams. We rijden tussen gebouwen die zo hoog zijn dat het zonlicht ons niet kan bereiken. Deze wolkenkrabberschemering geeft me een merkwaardig veilig gevoel. Zodra we ons op Ogden Avenue bevinden, begin ik Route 66-borden te zien.

In Berwyn hangen Route 66-banieren aan de lantaarnpalen. Ik zie een vastgoedmakelaar die Route 66 Realty heet. Wanneer we Cicero bereiken, Al Capones voormalige thuisbasis, lijkt iedereen net wakker

te worden. Mensen maken een ritje, maar hebben geen haast en nemen hun tijd, het is tenslotte zondagochtend.

Ik besef dat John en ik ons op dezelfde wijze moeten gedragen, willen we deze tocht overleven. Geen gevlieg, geen stress, geen autosnelwegen met vier rijstroken als dat niet nodig is. Er waren te veel van dat soort vakanties met de kinderen. In twee dagen naar Florida, in drie naar Californië: *we hebben maar twee weken*. Jakker, jakker, jakker. Nu hebben we de tijd aan onszelf – behalve dan dat ik uit elkaar val en John zich nauwelijks meer kan herinneren hoe hij heet. Maar dat geeft niet. Ik herinner het me. Samen zijn we één hele persoon.

Langs de kant van de weg zwaaien twee kinderen die net uit de kerk komen naar ons. John drukt op de claxon. Ik steek mijn hand op en wuif vanuit de pols alsof ik koningin Elizabeth ben.

We passeren een standbeeld van een reusachtige witte kip.

Wisten jullie dat er stukken Route 66 zijn die precies onder de snelweg begraven liggen? Echt waar. Ze plaveiden er gewoon overeen, de harteloze hufters. Dat is de reden dat Route 66 nu een dode weg is, ontmanteld, de epauletten van de schouders gerukt als bij een gedegradeerde militair.

Wanneer we zo'n stuk snelweg bereiken trekt John natuurlijk op, een instinct dat zit ingebakken in de voet van een jongen uit Detroit.

'Trap hem op zijn staart, John!' zeg ik. Ik heb me in jaren niet zo vrij gevoeld.

Vanuit onze hoge uitkijk in de Leisure Seeker vliegt de begraven Route 66 met een aanzwellend geronk onder ons door. Ik voel me plotseling slaperig en draai het raam op een kier, waardoor er een zuigstroom van zachte lucht ontstaat, een geluid als van een ruk aan een pas gewassen bovenlaken. Ik wil de wind in mijn gezicht voelen. In het handschoenenkastje vind ik een opgevouwen plastic regenkapje, een oud presentje van een chemisch reinigingsbedrijf uit de wijk in Detroit waar we vroeger woonden. Ik sla hem om mijn pruik, knoop hem vast onder mijn kin en draai het raam naar beneden. De kap produceert een hels lawaai alsof hij mijn hoofd

gaat lanceren, met pruik en al. Ik draai het raam weer bijna helemaal dicht.

Het is nu volop ochtend en het weer is prima. Een stralende septemberdag, dat vrolijke, zonnige Crayola-geel dat je ziet in de bovenste hoek van een kindertekening. Toch bespeur ik nog steeds de geur van herfst in de lucht, vochtig-droog en muskusachtig. Het is het soort najaarsdag dat me altijd het gevoel gaf alsof alles mogelijk was. Ik herinner me een autotocht van jaren geleden, toen de kinderen nog thuis woonden. Het was een dag als deze en ik keek uit over de prairie van Missouri en had een moment het gevoel dat het leven onbeperkt kon voortduren, dat het nooit zou eindigen.

Merkwaardig wat een beetje zonneshijn je kan doen geloven.

Tegenwoordig is het najaar niet langer mijn lievelingsseizoen. Dode, verdorpe bladeren hebben niet meer die aantrekkingskracht die ze vroeger hadden. Ik kan niet bedenken waarom dat zo is.

De lagentaartsnelweg eindigt en we zijn weer op Route 66. Ik kan het zien aan de reusachtige ruimtevaarder in het groene pak die langs de weg staat.

'John, kijk!' zeg ik, als we de smaragdgroene kolos naderen, die om zijn kop een vissenkohelm heeft.

'Wat zeg je me daarvan?' zegt John. Zijn blik dwaalt nauwelijks af van de weg. Het kan hem duidelijk niet schelen.

Wanneer we de Launching Pad Drive-in passeren wil ik het raam weer helemaal naar beneden draaien. Dan besef ik dat ik de wind en de zon op mijn gezicht wil voelen, er is niets wat me tegenhoudt. Ik ruk mijn regenkapje af, maak daarna mijn helm van synthetische levensachte vezels (de Eva Gabor Milady II Evening Shade – 75% white/25% black) aan de achterkant los, waar hij provisorisch vastgemaakt is aan mijn laatste resterende haar dat daarvoor dik genoeg is. Ik steek mijn hand eronder, trek hem dan naar achteren en omhoog om mijn hoofd eruit los te maken.

Ik draai het autoraam naar beneden en gooi het verrekte ding naar buiten, waar het buitelt en neerploft langs de kant van de weg als een aangeschoten dier. Wat een opluchting! Ik kan me niet herinneren

wanneer mijn schedel voor het laatst direct zonlicht heeft gezien. Het weinige haar dat ik nog boven op mijn hoofd heb is dun en fijn, als de eerste tere plukjes van een zuigeling. In de verrukkelijke wind kronkelen en dansen de lange slierten om mijn schedel, een zielige wervelende tulband, maar vandaag kan het me niet schelen. Ik had er erg over ingezet toen mijn haar uitdunde na de menopauze. Ik schaamde me, alsof ik iets verkeerd gedaan had, bang voor wat de mensen zouden zeggen. Je hele leven maak je je bezorgd over wat andere mensen denken, terwijl in werkelijkheid mensen meestal niets denken. Bij de paar gelegenheden dat ze dat wel doen, is het vaak iets slechts, maar je moet in ieder geval het feit prijzen dat ze tenminste iets denken.

Ik kijk naar mijn pruikenstandaard. Het piepschuimen hoofd staat nog vastgeplakt op het keukenblad en is niet langer mijn gezelschap. Het kijkt me verwijtend aan en vraagt zich af: 'Wat heb je daarnet in 's hemelsnaam gedaan?' Ik kijk niet naar mezelf in de spiegel. Ik weet dat ik eruitzie als een levend lijk. Het maakt niet uit. Ik voel me al opgewekter.

Verderop zie ik een gebouw dat er op de een of andere manier bekend uitziet. Het is laag gebouwd, strekt zich in alle richtingen uit en heeft een turkoois puntdak dat verschoten is door tientallen jaren zon. Aan de zijkant van het gebouw staat een verbleekte paard-en-wagen. Eindelijk zie ik het bord:

STUCKEY'S

Tijdens onze vakanties met de kinderen waren we vaak gestopt bij dat soort locaties met hun pecannootkoekjes en bittere koffie. Soms begonnen de borden al honderd mijl van tevoren en zag je om de tien, vijftien mijl een nieuw. Kevin en Cindy werden dan erg druk en wilden stoppen. En John maar nee zeggen: we hadden een lange reis voor de boeg. Ze bleven doorzeuren en wanneer we er dan een halve mijl vandaan waren, gaf hij uiteindelijk toe. Jóttem, gilden de kinderen dan, en John en ik glimlachten naar elkaar als ouders die weten hoe ze hun kids net genoeg moeten verwennen.

Een truck met oplegger buldert langs ons heen. Meteen is het weer stil, op de luchtstroom na. 'Het is jaren geleden dat ik in zo'n ding geweest ben,' zeg ik. 'Kun je je Stuckey's nog herinneren, John?'

'Jazeker,' zegt hij, op een toon waardoor ik hem bijna zou geloven.

'Kom op,' zeg ik. 'We gaan erheen. We moeten toch tanken.'

John knikt en stopt bij de pompen. Ik ben nog niet uit de camper gestapt of er komt een man naar ons toe gelopen, gekleed in een keurig beige sporthemd en roodbruine vrijetijdsbroek.

'We verkopen geen benzine meer, maar verderop is een BP-station,' zegt hij met een krakende, maar niet onplezierige stem. Hij duwt zijn wijde pet met zijn duim terug op zijn hoofd.

'Dat geeft niet,' zeg ik. 'We wilden eigenlijk alleen maar een pecannootkoek.'

Hij schudt zijn hoofd. 'Die hebben we ook niet meer. We zijn onlangs failliet gegaan.'

'Ach, het spijt me dat te horen,' zeg ik, terwijl ik mijn armsteun vastgrijp. 'We vonden Stuckey's altijd erg leuk. We kwamen hier met onze kinderen.'

Hij trekt lusteloos zijn schouders op. 'Iedereen deed dat.'

Hij loopt weg, en ik werk me met veel inspanning in de camper. Tegen de tijd dat ik mijn riem om heb en gereed ben om John het startsein te geven, is de man terug bij mijn portier.

'Ik heb er een gevonden,' zegt hij, en hij reikt me een pecannootkoek aan.

Voor ik hem kan bedanken is hij alweer weg.

Ik kom er nu achter dat het verval van Route 66 al inzette in de jaren zestig, toen wij eroverheen reden. Hele stukken van de oude weg zijn nu afgesloten, overgeplaveid of weggebulldozerd, en hebben lang geleden plaatsgemaakt voor Highway 55, 44 en 40. Op sommige plekken is het oorspronkelijke roze portlandbeton zo afgesleten en kapot dat je er niet eens meer op kunt rijden. Maar er zijn nu kaarten en boeken die je, afslag voor afslag, de oude weg tonen, en gidsen met alle campings. Echt waar. Ik heb het allemaal op het internet gevonden, in de bibliotheek.

Het blijkt dat mensen de oude weg niet los willen laten: heel veel kinderen van na de oorlog die er met hun ouders overheen zijn gereden, willen nu in hun sporen treden. Blijkbaar is alles wat oud is weer nieuw.

Wat niet geldt voor ons als persoon.

‘Ik heb honger,’ zegt John. ‘Laten we naar McDonald’s gaan.’

‘Jij wilt altijd naar McDonald’s,’ zeg ik, en ik por hem in zijn arm met de pecannootkoek. ‘Hier, eet dit.’

Hij kijkt er argwanend naar. ‘Ik wil een hamburger.’

Ik stop de pecannootkoek in onze zak met snacks. ‘We gaan ergens anders een hamburger eten, voor de verandering.’

John is gek op McDonald’s. Ik ben er niet zo wild op, maar hij zou daar wel elke dag kunnen eten. Dat heeft hij ook een poosje gedaan. Na zijn pensioen was McDonald’s een aantal jaren zijn ontmoetingsplek. Elke dag, van maandag tot en met vrijdag, halverwege de ochtend. Na een tijdje begon ik me af te vragen wat daaraan zo aantrekkelijk was, dus ging ik met hem mee. Het was simpelweg een stel kalfskoppen dat daar rondhing, lulde, koffie met bejaardenkorting dronk, de krant las en klaagde over de toestand in de wereld. Vervolgens kregen ze dan een gratis tweede kopje en begon, met de komst van nieuwe kalfskoppen, alles weer overnieuw. Ik wist niet hoe snel ik weg moest wezen. Ik ben er niet meer met hem naartoe gegaan, precies wat hij volgens mij ook wilde. Eerlijk gezegd denk ik dat hij na zijn pensioen een plek nodig had om bij me uit de buurt te zijn. En om de waarheid te zeggen was ik blij dat we elkaar niet in de haren – synthetisch of niet – zaten.

Maar toen we eenmaal gewend waren aan het ritme van de gepensioneerde, hadden we het heel goed samen. We waren destijds in tamelijk goede conditie, dus deden we veel dingen. Wanneer John terug was van McDonald’s hielden we ons bezig met huishoudelijke zaken, deden boodschappen, gingen op aanbiedingen- en koopjesjacht in de supermarkten of de Big Lots, pakten een middagvoorstelling en hadden een *early dinner*. We tankten de Leisure Seeker vol en vertrokken voor een weekendje met vrienden, of ondernamen de lange tocht naar de *outlet* in Birch Run. Het was een goede tijd, een periode die veel te

kort duurde. Al snel brachten we onze dagen door met het bezoeken van medisch specialisten, onze weken met het ons zorgen maken over de uitslag van de onderzoeken en onze maanden met het herstellen van de operaties. Na een poosje werd simpelweg in leven blijven een dagtaak. Geen wonder dat we toe waren aan vakantie.

We slagen erin McDonald's lang genoeg te vermijden om ergens aan de buitenkant van Normal, Illinois, te stoppen om te lunchen. Ik grijp mijn vierpoot en laat me voorzichtig uit de camper zakken. John, die nog steeds behoorlijk kwiek is, is al aan zijn kant uitgestapt om me te helpen. 'Ik heb je,' zegt hij.

'Dank je, schat.'

Samen doen we het prima.

Er is geprobeerd om het wegrestaurant er van binnen te laten uitzien als een eetgelegenheid uit de jaren vijftig, maar het klopt totaal niet met mijn herinneringen. Op een zeker moment zijn mensen ervan overtuigd geraakt dat dat decennium draaide om *sock hops*, poedeljurken, rock-'n-roll, glanzend rode Ford T-birds, James Dean, Marilyn Monroe en Elvis. Het is merkwaardig hoe een heel decennium gereduceerd wordt tot wat schijnbaar willekeurige plaatjes. Voor mij draaide dat decennium om luiers, kinderfietsjes met zijwielen, miskramen en de taak om drie personen te huisvesten en te voeden met een bedrag van zevenenzeventig dollar per week.

Nadat John en ik hebben plaatsgenomen aan een tafeltje, komt er een meisje naar ons toe dat gekleed is als een serveerster in een drive-inrestaurant – waarom eigenlijk? We zitten verdorie binnen. Ze heeft lang, geblondeerd haar, Cupido's booglippen, en ogen als een felgekleurde pop.

'Welkom in het Route 66 Restaurant,' zegt ze lispelend. 'Ik ben Chantal. Ik ben jullie serveerster.'

Ik wist niet zo gauw wat ik daarop moest zeggen, dus zei ik maar iets: 'Hallo, Chantal. Ik ben Ella en dit is mijn man John. Ik neem aan dat wij dan je klanten zijn.'

'Ik wil een hamburger,' zegt John abrupt. Hij heeft met zijn geheugen een paar sociale vaardigheden verloren.

Ik probeer het met een lach af te doen. 'We willen beiden een hamburger naturel en koffie,' zeg ik.

Chantal kijkt teleurgesteld. Misschien werkt ze op provisiebasis. 'Wilt u misschien patates frites? Of een Pelvis Shake?'

'Wat is dát?'

'Een chocolademilkshake.' Ze schenkt me een knikje. 'Ze zijn erg lekker.'

'Oké. Je hoeft me de duimschroeven niet aan te draaien.'

'De Pelvis Shake komt er zo aan,' zegt ze, blij dat ze iets heeft verkocht.

Nadat onze nieuwe vriendin Chantal weg is, excuseer ik me om even te bellen.

'Jezus, mama, waar zit je verdomme?' gilt mijn dochter door de telefoon de hal van het restaurant in.

Ik kijk om me heen, bijna in verlegenheid gebracht door wat ze zegt. Ik weet niet waar ze dat taalgebruik vandaan heeft, maar het komt zeker niet van mij.

'Cindy, schat, wil je niet zo'n toon aanslaan? Je vader en ik voelen ons prima. We maken gewoon een klein tochtje.'

'Ik kan niet geloven dat je dit hebt doorgezet. We hadden het met zijn allen besproken en waren tot de conclusie gekomen dat elke vorm van reizen voor jou en papa uit den boze is.'

Ik kan aan haar stem horen dat ze geïrriteerd is. Ik vind het vervelend wanneer Cindy zich zo opwindt. Ze heeft de laatste tijd last van hoge bloeddruk en volkomen over je toeren raken is daarvoor bepaald niet bevorderlijk.

'Cindy, bedaar! Je vader en ik hebben niets besloten. Kevin, jij en de artsen hebben voor ons besloten. Papa en ik hebben toen besloten dat we toch zouden gaan.'

'Mam, je bent ziek.'

'Ziek zijn is betrekkelijk, liefje. Ik ben veel meer dan ziek.'

'Dat je zoiets doet, ik kan het niet geloven,' zegt ze verontwaardigd. 'Je kunt niet zomaar stoppen met naar de dokter te gaan.'

Ik kijk om me heen om er zeker van te zijn dat niemand meeluistert.